

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΨΧ3411	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	6 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις της διδάσκουσας / Παρουσιάσεις των φοιτητών/τριών/ Ατομική δραστηριότητα: συγγραφή εργασίας μετά από βιβλιογραφική έρευνα		3	6
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Ανάπτυξης δεξιοτήτων (σεμινάριο)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες Ι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων <p>Στόχος του σεμιναρίου είναι η μελέτη βασικών ζητημάτων της σωφρονιστικής ψυχολογίας. Οι φοιτητές θα κληθούν να γνωρίσουν τη φυλακή ως το έναν ιδιότυπο χώρο κοινωνικού αποκλεισμού, και ως το χαρακτηριστικότερο ίδρυμα ολοκληρωτικού χαρακτήρα. Έμφαση θα δοθεί στις συνέπειες της στέρησης της ελευθερίας στην προσωπικότητα του κρατούμενου, στις επιπτώσεις των «Δεινών του Εγκλεισμού».</p> <p>Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων οι φοιτητές/τριες αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τα χαρακτηριστικά των ιδρυμάτων ολοκληρωτικού χαρακτήρα/κοινωνικού αποκλεισμού και τις συνέπειές τους στον έγκλειστο πληθυσμό - Να μπορούν να προσεγγίζουν τη φυλακή και τον ιδιαίτερο υπο-πολιτισμό από μια άλλη οπτική - Να κατανοήσουν ότι ο κρατούμενος είναι και παραμένει υποκείμενο δικαιωμάτων
--

- Να ευαισθητοποιηθούν σε δεοντολογικά ζητήματα και ζητήματα προστασίας δικαιωμάτων των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων
- Να αναθεωρήσουν στερεοτυπικές αντιλήψεις για τον «φυλακισμένο» άλλο.
- Να κατανοήσουν τη σημασία της επανένταξης
- Να αποκτήσουν τις βάσεις της επιστημονικής εκείνης γνώσης που θα τους επιτρέψουν μελλοντικά (και μετά από εξειδικευμένες σπουδές) να εργαστούν με την ευπαθή κοινωνική ομάδα των κρατουμένων- αποφυλακισμένων.
- Να είναι σε θέση να αναπτύσσουν με επιστημονικό τρόπο ένα σχετικό θέμα (βιβλιογραφική ή εμπειρική έρευνα, αναζήτηση πηγών, ορθή χρήση παραπομπών και παράθεση βιβλιογραφίας κ.λ.π).

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Αυτόνομη εργασία.
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το περιεχόμενο του μαθήματος συνδέεται με τους 5 βασικούς άξονες του προγράμματος σπουδών: Επιστημονικές βάσεις [1], Επιστημονική έρευνα και Κριτική Σκέψη [2], Ηθική και κοινωνική ευθύνη [3], Ικανότητα Επικοινωνίας [4], Βασική προετοιμασία για αποφάσεις καριέρας και επαγγελματικής αποκατάστασης [5].

Στις πρώτες εβδομάδες θα γίνουν σχετικές διαλέξεις προκειμένου να εξοικειωθούν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες με το γνωστικό αντικείμενο του σεμιναρίου. Από την 3^η εβδομάδα, οι φοιτητές/τριες θα παρουσιάζουν εργασίες σε θέματα που θα έχουν επιλέξει από έναν κατάλογο θεμάτων. Θα ακολουθεί συζήτηση και προβολή σχετικού εκπαιδευτικού οπτικοακουστικού υλικού που σχετίζεται άμεσα με το θέμα που παρουσιάστηκε.

Εβδομάδα 1^η: Εισαγωγή: περιγραφή περιεχομένου σεμιναρίου, μαθησιακών στόχων και διαδικασιών [1, 5]

Εβδομάδα 2^η: Το νομικό οπλοστάσιο για την προστασία των Δικαιωμάτων των κρατουμένων [2, 3, 5]

Εβδομάδα 3^η : α) «Επιτήρηση και Τιμωρία»: Η φυλακή του Foucault και του Goffman, β) Η φυλακή στην τέχνη και τη λογοτεχνία [1, 2, 3, 4, 5]

Εβδομάδα 4^η : Οι συνέπειες της στέρησης της ελευθερίας - Ψυχολογικές επιπτώσεις – Τα ιδιαίτερα ψυχονόστρομα της φυλακής [2, 3, 4]

Εβδομάδα 5^η: Η ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα των ανήλικων παραβατών του νόμου – Τα Ειδικά Καταστήματα Κράτησης Νέων

Εβδομάδα 6^η Οι γυναίκες κρατούμενες: η έμφυλη διάσταση της φυλακής [2, 3, 4]

Εβδομάδα 7^η: Το σωφρονιστικό σύστημα και τα παιδιά: α) Παιδιά με τις μητέρες τους στη φυλακή, β) παιδιά κρατουμένων [2, 3, 4]

Εβδομάδα 8^η: Το πολυπολιτισμικό πλαίσιο της φυλακής: Οι ιδιαίτερες ανάγκες των αλλοδαπών εγκλείστων [2, 3, 4]

Εβδομάδα 9^η : Σοβαρά ζητήματα ψυχικής υγείας / Χρήση ουσιών / Παρεμβάσεις

Εβδομάδα 10^η : Αυτοκτονίες στη φυλακή – Πολιτικές πρόληψης της αυτοχειρίας [2, 3, 4]
Εβδομάδα 11^η : Η σημασία της εκπαίδευσης στη φυλακή: το σχολείο και το θέατρο στη φυλακή / η ανάγκη διασύνδεσης με την κοινωνία [2, 3, 4]
Εβδομάδα 12^η : Ο ιδιαίτερος ρόλος του ψυχολόγου της φυλακής: δεξιότητες, ικανότητες, εκπαίδευση, κλπ [2, 3, 4, 5]
Εβδομάδα 13^η : Εναλλακτικές ποινές / Η σημασία της μετα-σωφρονιστικής μέριμνας – Το στοίχημα της επανένταξης [2, 3, 4]

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Πρόσωπο με πρόσωπο</p>																				
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Χρήση Τ.Π.Ε στη διδασκαλία. Χρήση βάσεων δεδομένων Τακτική επικοινωνία με τους φοιτητές/τριες Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας elearn</p>																				
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (ώρες)</th> <th>ECTS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Παραδόσεις Μαθήματος</td> <td>39 ώρες (13 συναντήσεις x 3 ώρες)</td> <td>1,56</td> </tr> <tr> <td>Ατομικές Εβδομαδιαίες δραστηριότητες</td> <td>45 ώρες</td> <td>1,80</td> </tr> <tr> <td>Συνεργασία με συμφοιτητές/τριες, ατομική παρουσίαση</td> <td>36 ώρες</td> <td>1,44</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη και τελική εργασία</td> <td>25 ώρες</td> <td>1,00</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος</td> <td>145 ώρες</td> <td>6</td> </tr> </tbody> </table>			Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (ώρες)	ECTS	Παραδόσεις Μαθήματος	39 ώρες (13 συναντήσεις x 3 ώρες)	1,56	Ατομικές Εβδομαδιαίες δραστηριότητες	45 ώρες	1,80	Συνεργασία με συμφοιτητές/τριες, ατομική παρουσίαση	36 ώρες	1,44	Αυτοτελής μελέτη και τελική εργασία	25 ώρες	1,00	Σύνολο Μαθήματος	145 ώρες	6
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (ώρες)	ECTS																			
Παραδόσεις Μαθήματος	39 ώρες (13 συναντήσεις x 3 ώρες)	1,56																			
Ατομικές Εβδομαδιαίες δραστηριότητες	45 ώρες	1,80																			
Συνεργασία με συμφοιτητές/τριες, ατομική παρουσίαση	36 ώρες	1,44																			
Αυτοτελής μελέτη και τελική εργασία	25 ώρες	1,00																			
Σύνολο Μαθήματος	145 ώρες	6																			
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Συγγραφή τελικής εργασίας (60%) • Παρουσίαση εργασίας (20%) • Συνέπεια, συμμετοχή, ενδιαφέρον (20%) 																				

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

Ελληνόγλωσση

Γιοβάνογλου, Σ. (2006). Θεσμικά προβλήματα της κοινωνικής επανένταξης των αποφυλακισμένων. Αθήνα: Α. Σάκκουλας.

- Θεμελή, Ο. (2008) Τα «Δεινά του εγκλεισμού» και η συμβουλευτική κρατουμένων. Στο Σ. Βιδάλη και Π. Ζαγούρα (επιμ.). *Συμβουλευτική Κρατουμένων*. Εργαστήριο Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών, Εκδ. Σάκκουλα. Αθήνα, 10: 21-39.
- Θεμελή, Ο. (2005). Βίαιοι Θάνατοι στη φυλακή. Επιστροφή στον τιμωρητικό χαρακτήρα της ποινής; *Ποινική Δικαιοσύνη*, 11(86):13310 - 35.
- Θεμελή, Ο. (2003). "Εγκλεισμός και Υγεία - Η Κατάλυση ενός ακόμα εννόμου αγαθού". Στο Ν. Κουράκη (επιμ.). *Αντεγκληματική Πολιτική IV*, Αθήνα-Κομοτηνή: Εκδόσεις Σάκκουλα, σσ. 89-101.
- Κόρος, Δ. (2020). *Η πειθαρχία και τα όριά της στην ελληνική φυλακή*. Εκδόσεις Νήσος: Αθήνα 2020)
- Κουλούρης, Ν. (2012). "Εισαγωγή" στο Coyle, A. *Η διοίκηση των φυλακών: Μια θεώρηση υπό το πρίσμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων*, (μτφ: Ν. Βαρβατάκος, Επιμ. Ν. Κουλούρης), Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλα
- Κουράκης, Ν. (1991). *Ποινική Καταστολή*. Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή.
- Κουράκης, Ν. (1991). Φυλακή και Βίοι Παράλληλοι. *Εγκληματολογικοί Ορίζοντες. Α': Θεωρία και Πρακτική της Ποινικής Καταστολής*. Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, σελ. 9-46.
- Πιτσελά, Α. (2003). Διεθνή κείμενα σφραγιστικής πολιτικής. Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Σπύρου, Σ. (2019). Ο ρόλος του εγκλεισμού, κατά την ανηλικότηταστηνεγκληματική υποτροπή: Η αρχή του τέλος. Στο Χ. Ζαραφονίτου, Φ. Μηλιώνη& Ε. Ανίτση (Επιμ), *Η κοινωνική επανένταξη ανηλίκων και νεαρών παραβατών*, Αθήνα 19 Δεκεμβρίου 2018 (σ. 129 – 157). Αθήνα: Διόνικος
- Τσαλίκoglou, Φ. (1996), *Μυθολογίες Βίας και Καταστολής*. Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα.
- Τσιμπουκλή, Α. (2008). Η Εκπαίδευση Ειδικών Ομάδων. Στο: Κόκκος, Α. (Επιμ.) *Εκπαίδευση Ενηλίκων*, (Τόμ. Δ). Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Ξενόγλωσση

- Correia, K. (2001). *A handbook of Correctional Psychologist: Guidance for the Prison Practitioner*. Charles Thomas Publisher Ltd, Illinois.
- Dear, G.E. (2006). *Preventing suicide and other self-harm in Prison*. Pelgrave Macmillian.
- Fagan, T. J., and Ax, R. K. (2003). *Correctional Mental Health Handbook*. Sage Publication.
- Foucault, M. (1976), *Surveiller et punir. Naissance de la prison*. Gallimard, Paris, μετάφραση στα ελληνικά «*Επιτήρηση και Τιμωρία*» από Κ. Χατζηδήμου και Ι. Ράλλη, εκδ. Ράππα, Αθήνα, 1989.
- Goffman, E. (1961). "Asylums. Essays on the social situation of mental patients and other inmates". New York: Anchor. Μετάφραση στα ελληνικά Ξενοφών Κομνηνός, Ασυλα. *Δομίμια για την κοινωνική κατάσταση των ασθενών του ψυχιατρείου και άλλων τροφίμων*, Ευρύδαλος, Αθήνα, 1994
- Kratcoski, P.C. (1981). *Correctional Counseling and Treatment*. Duxbury Press. Monterey, California.
- Liebling, A. (1992). *Suicides in Prison*. London. Routledge.
- Pollock, J.M. (1998). *Counseling Women in Prison*. Thousand Oaks, CA: Sage Publication.
- Themeli, O. (2006). "Suicide in the Greek Penal System and the problem of the various limitations in relevant studies". *Crisis: The Journal of Crisis Intervention and Suicide Prevention*, 27(3): 135-139.
- Toch, H. (1992). *Living in Prison: The ecology of survival*. Washington, DC: American psychological Association.
-

Προτεινόμενα επιστημονικά περιοδικά:

- Aggression and Violent Behavior
- Behavioral Sciences & the Law
- Journal of Correctional Health Care
- Journal of Forensic Sciences
- Journal of Gender, Social policies and Law

- Journal of Interpersonal Violence
- Journal of Offender Monitoring
- Journal of Police and Criminal Psychology
- Law and Human Behaviour
- Prison Journal: An International Forum on Incarceration and Alternative Sanctions.
- Psychology, Crime & Law
- Psychology of Violence
- Psychology, Public Policy, and Law
- Punishment and Society: The International Journal of Penology.